

Міністерство освіти і науки України
Київський національний університет будівництва і архітектури
Кафедра економічної теорії, обліку та оподаткування

Атестаційна випускна робота на здобуття освітнього ступеня бакалавра

на тему:

Бухгалтерський облік матеріальних активів та аналіз їх
оборотності в будівництві

Васильєва Костянтина
Вячеславовича

Науковий керівник:
к.е.н, доц. Омеляненко
О.П.

Актуальність теми полягає в тому, що матеріальні активи підприємства завжди відіграють велику роль і мають використовуватися раціонально й ефективно. Ефективність використання матеріальних активів залежить від організації своєчасного одержання надійної і досить повної обліково-економічної інформації. У зв'язку з цим зростає роль та значення обліку як однієї з найважливіших функцій управління.

Метою написання дипломної роботи є визначення сутності та завдання обліку матеріальних активів, оскільки вони утворюють виробничо-технічну базу і визначають виробничу потужність підприємства.

Об'єкт дослідження господарська діяльність приватного підприємства «Престиж буд»

Активи підприємства

формою
функціонування

- матеріальні активи – характеризують майнові цінності підприємства, що мають матеріальну речову форму;
- нематеріальні активи – характеризують майнові цінності підприємства, що не мають речової форми, але беруть участь у господарській діяльності та генерують прибуток;
- фінансові активи – характеризують майнові цінності підприємства у формі готівкових грошових коштів, грошових і фінансових інструментів, що належать підприємству.

характером
участі активів у
господарському
процесі

- оборотні (поточні) активи – характеризують сукупність майнових цінностей підприємства, які обслуговують поточну виробничо-комерційну діяльність підприємства і повністю споживаються (змінюють свою форму) протягом одного операційного циклу. У практиці обліку до них відносять майнові цінності (активи) всіх видів з терміном використання до одного року;
- необоротні активи – характеризують сукупність майнових цінностей підприємства, що декілька разів беруть участь у процесі окремих циклів господарської діяльності і частинами переносять на продукцію свою вартість. У практиці обліку до них відносять майнові цінності (активи) всіх видів з терміном використання більше одного року.

характером
володіння
підприємством

- власні активи – характеризують майнові цінності підприємства, що належать йому на правах власності, знаходяться у постійному його володінні і відображаються у складі його балансу.

В практиці обліку до цієї групи відносять також активи, придбані підприємством на правах фінансового лізингу (що знаходяться в повному його володінні й також відображаються у його балансі);

- орендовані активи – характеризують майнові цінності підприємства, залучені для здійснення господарської діяльності на правах оренди (оперативного лізингу). Цей вид активів знаходить відображення на позабалансових рахунках обліку;

- активи, що використовуються безоплатно – характеризують майнові цінності, передані підприємству для тимчасового господарського використання на безкоштовній основі іншими суб'єктами господарювання. У складі балансу підприємства ці активи також не відображаються.

ступенем
агрегованості

- індивідуальні;
- окремі групи;
- сукупний комплекс активів.

ступенем
ліквідності

- активи в абсолютно ліквідній формі характеризують майнові цінності підприємства, які не вимагають реалізації і є готовими засобами платежу;
- високоліквідні активи характеризують групу майнових цінностей підприємства, яка швидко може бути конвертована у грошову форму (як правило, у термін до одного місяця) без відчутних втрат своєї поточної ринкової вартості з метою своєчасного забезпечення платежів за поточними фінансовими зобов'язаннями;
- середньоліквідні активи характеризують групу майнових цінностей підприємства, які можуть бути конвертовані в грошову форму без відчутних втрат своєї поточної ринкової вартості в строк від одного до шести місяців;
- низьколіквідні активи становлять групу майнових цінностей підприємства, які можуть бути конвертовані у грошову форму без втрат своєї поточної ринкової вартості лише після закінчення значного періоду часу (від півроку і більше).

характером
знаходження

- внутрішні;
- зовнішні.

характером участі
активів у різних
видах діяльності
підприємства

- операційні активи – є сукупністю майнових цінностей, що безпосередньо використовуються в операційній діяльності підприємства з метою отримання операційного прибутку;
- інвестиційні активи – характеризують сукупність майнових цінностей підприємства, пов'язаних із здійсненням його інвестиційної діяльності.

характером
фінансових джерел
формування

- валові активи – є всією сукупністю майнових цінностей підприємства, сформованих за рахунок власного і позикового капіталу, що залучався для фінансування господарської діяльності;
- чисті активи – характеризують вартісну сукупність майнових цінностей підприємства, сформованих виключно за рахунок його власного капіталу.

Вартість чистих активів підприємства визначається за такою формулою:

$$\text{ЧА} = \text{А} - \text{ПК} \text{ , (1.1)}$$

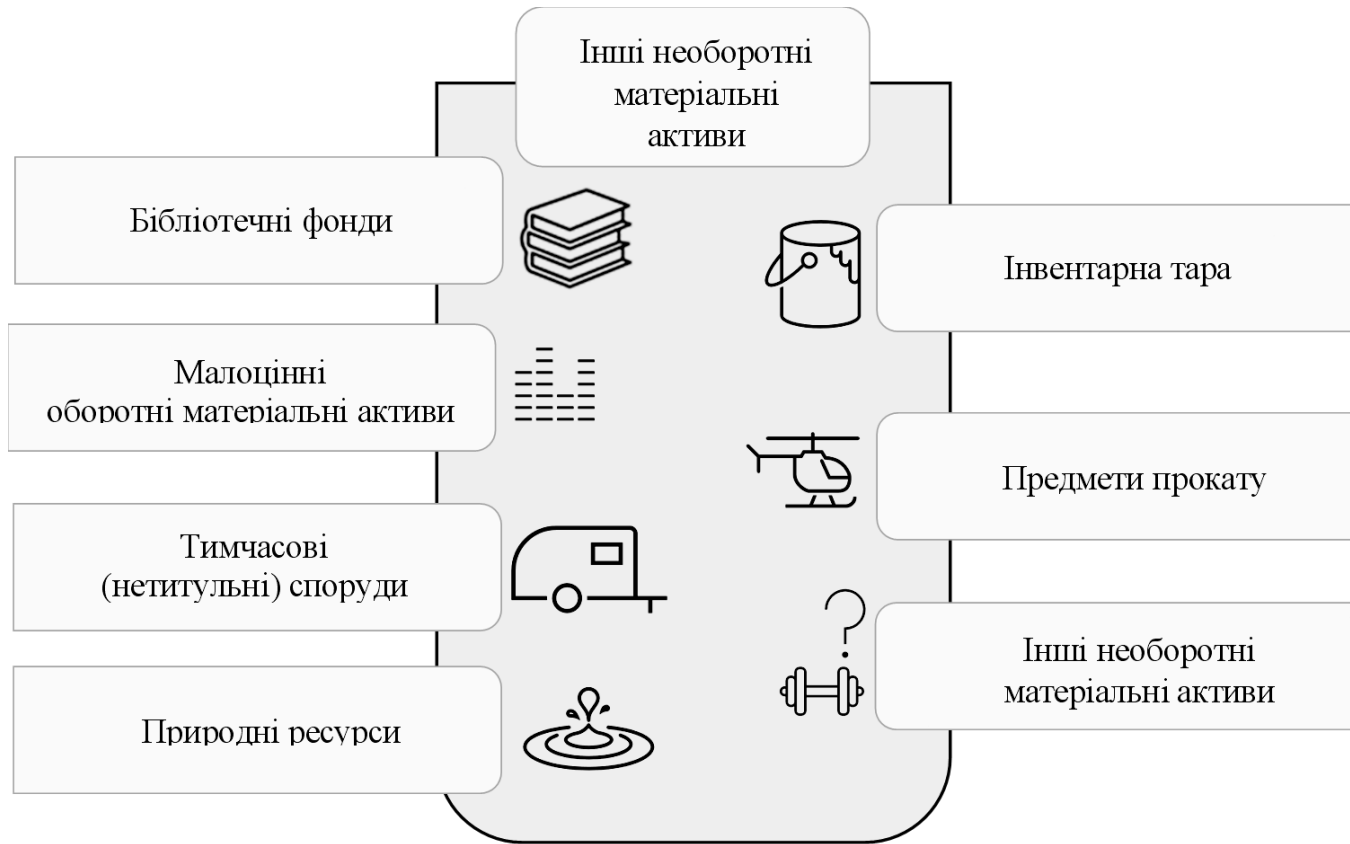
де ЧА – вартість чистих активів підприємства;

А – загальна сума всіх активів підприємства за їх балансовою вартістю;

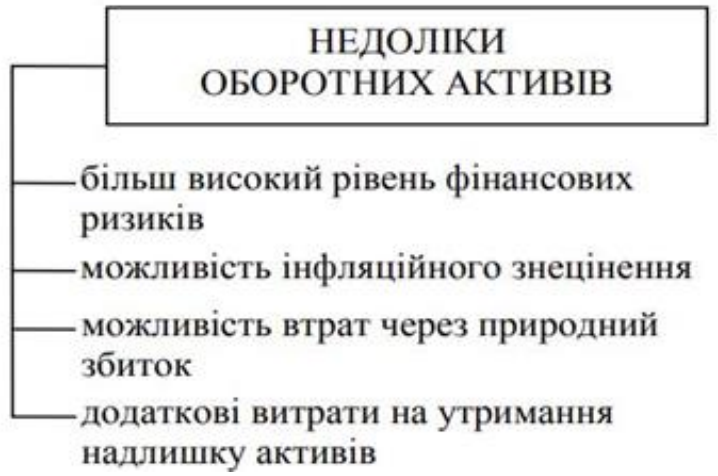
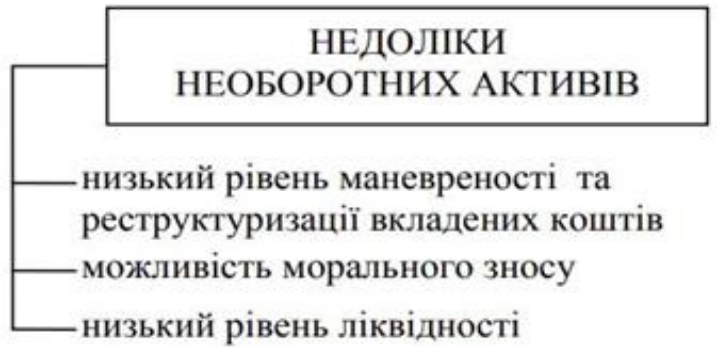
ПК – загальна сума позикового капіталу, що використовується на підприємстві.

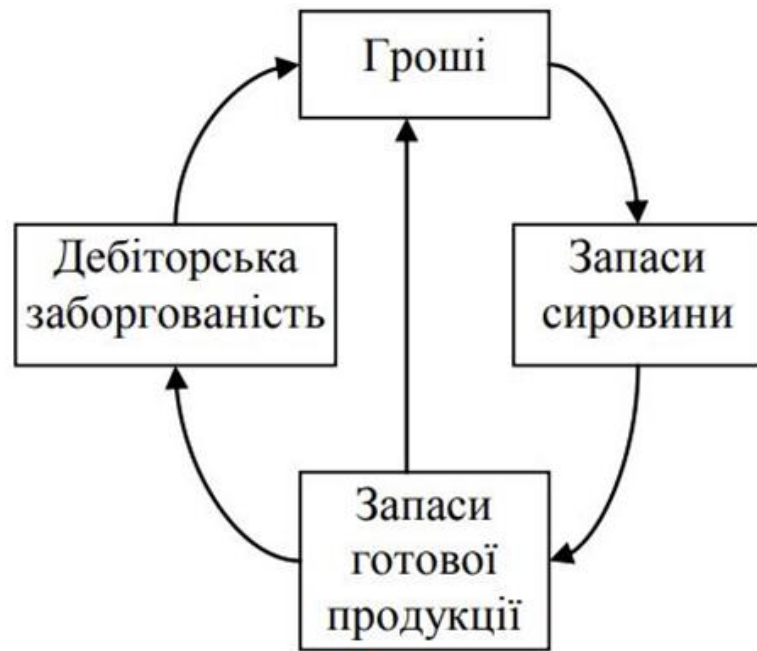
Малоцінні необоротні матеріальні активи

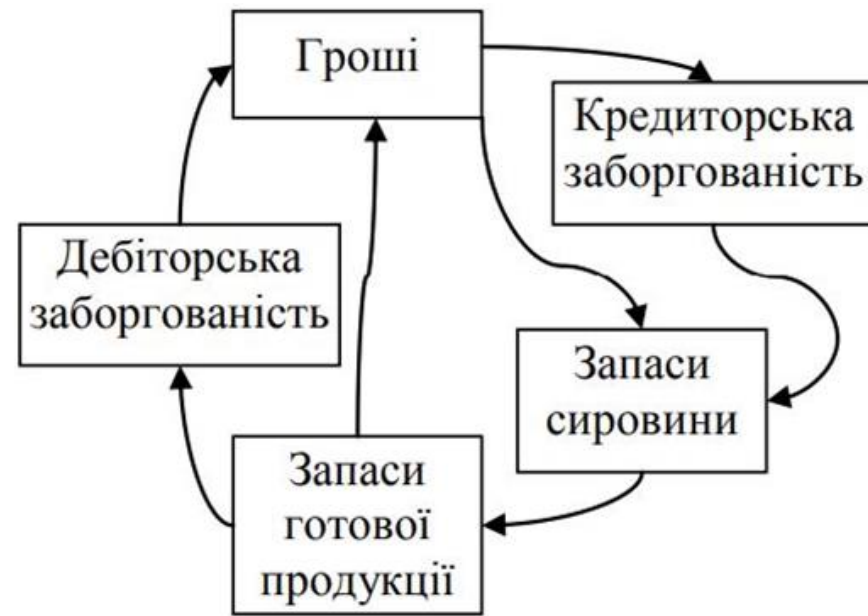
Інші необоротні матеріальні активи

Переваги та недоліки оборотних і необоротних активів

а) операційний цикл

б) фінансовий цикл

Схема руху коштів протягом операційного та фінансового циклів

Прискорення оборотності загальної суми оборотних активів.

Це завдання управління оборотними активами реалізується шляхом збільшення частки активів з високою оборотністю і зменшення частки активів, що обертаються повільно. До активів з високою оборотністю можна віднести:

- запаси сировини і матеріалів, за якими не створюються страхові резерви;
- запаси готової продукції, що користується значним попитом;
- грошові кошти, які постійно перебувають у платіжному обороті.

Активи з низькою оборотністю відповідно включають:

- сезонні запаси сировини і матеріалів;
- запаси готової продукції зі зниженим попитом;
- довгострокову та короткострокову дебіторську заборгованість;
- усі форми поточних фінансових інвестицій строком більше шести місяців;
- неліквідні фінансові інструменти.

Забезпечення ліквідності оборотних активів, достатньої для підтримки платоспроможності підприємства за поточними фінансовими зобов'язаннями.

Це управлінське завдання реалізується за допомогою постійного контролю за розміром оборотних активів у грошовій, абсолютно ліквідній формі, а також шляхом забезпечення відповідної частини високоліквідних активів у вигляді поточних фінансових інвестицій та інших активів, які за необхідності можуть швидко трансформуватися у грошові кошти.

Забезпечення підвищення рентабельності оборотних активів

Реалізувати це управлінське завдання можна шляхом своєчасного використання тимчасово вільних залишків грошових активів для формування ефективного портфеля поточних фінансових інвестицій, що можуть принести підприємству прямий дохід у формі процентів або дивідендів, розміщення коштів на депозит, відкриття контокорентних рахунків у банку. З метою максимізації прибутковості оборотних активів необхідно оптимально поєднувати активи, що дають прямий дохід, і ті активи, які такого доходу не приносять.

Мінімізація ризиків і втрат, пов'язаних із формуванням і використанням оборотних активів.

Формула розрахунку оборотності активів:

Оборотність активів (за рік) = Виручка (Чистий дохід) / Середньорічний обсяг активів (1.2)

Формула розрахунку середньорічної суми активів:

Середньорічний обсяг активів (найбільш точний спосіб) = Сума обсягів активів на кінець кожного робочого дня / Кількість робочих днів (1.3)

Середньорічний обсяг активів (при наявності тільки щомісячних даних) = Сума обсягів активів на кінець кожного місяця / 12 (1.4)

Середньорічний обсяг активів (при наявності тільки річних даних) = (Обсяг активів на початок року + обсяг активів на кінець року) / 2 (1.5)

Коефіцієнт оборотності активів (коефіцієнт трансформації, ресурсовіддача) - показник ділової активності, який демонструє ефективність використання активів компанії. Коефіцієнт є співвідношенням між виручкою і середньорічною сумою активів. Значення показника говорить про те, скільки товарів і послуг продано за досліджуваний період на кожну гривню використаних активів.

Розрахунок оборотності активів: ПП «Престижбуд»

Баланс	На 31.12.2020	На 31.12.2019	На 31.12.2018
Активи			
1.НЕОБОРОТНІ АКТИВИ			
Разом по розділу 1	150	151	143
2.ОБОРОТНІ АКТИВИ			
Разом по розділу 1	211	271	266
Баланс	361	422	409
Звіт про фінансові результати		На 31.12.2020	На 31.12.2019
Виручка		841	731

$$\text{Оборотність активів (2020 р.)} = 814 / (361/2 + 422/2) = 2,08$$

$$\text{Оборотність активів (2019 р.)} = 713 / (422/2 + 409/2) = 1,72$$

Дані показують, що ефективність використання активів компанії ПП «Престижбуд» підвищується. Якщо в 2019 р на кожну гривню залучених коштів було надано послуг на суму 1,72 гривень, то в 2020 р - вже 2,08. Для подальшого підвищення показника можна продати частину невикористовуваних активів

Відображення операцій з надходження матеріалів від
постачальників у бухгалтерському обліку¹ ПП
«Престижбуд»

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума
Зроблено попередню оплату постачальнику за будівельні матеріали в сумі з ПДВ	371	311	6000
Відображено податковий кредит	641	644	1000
Оприбутковано матеріали за ціною постачальника без ПДВ	205	631	5000
Відображено заборгованість постачальнику за сумою ПДВ	644	631	1000
Зроблено взаємозалік заборгованостей	631 205/ТЗ	371	6000
Відображено транспортно-заготівельні витрати (ТЗВ) сторонніх організацій без ПДВ	В	685	300
Відображено заборгованість транспортній організації за сумою ПДВ	641	685	60

¹ Собівартість будівельних матеріалів визначається франко-приоб'єктний склад будівельного майданчика.

Фактичні витрати матеріалів, конструкцій і виробів на будівельні та монтажні роботи за звітний місяць, наведені у звітах про витрати основних матеріалів у будівництві, порівнюються з нормативними витратами, обчисленими за виробничими нормами на виконаний обсяг робіт. З цією метою начальники діляниць (виконавці робіт) складають за формою М-29 «Звіт про витрати основних матеріалів у будівництві» порівняно з виробничими нормами. Звіт виконавця робіт про витрати матеріалів затверджується керівником будівництва (головним інженером). При тривалості будівництва об'єкта до 6-ти місяців фактичні витрати матеріалів можуть порівнюватись із нормативними після завершення будівництва об'єкта та наприкінці календарного року, якщо закінчення робіт на об'єкті переходить на наступний рік.

Відображення операцій з уцінки та подальшої дооцінки у бухгалтерському обліку запасів ПП «Престижбуд»

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума
Уцінка запасів			
Сума уцінки будівельних матеріалів на складі	946	205	10000
Сума уцінки незавершеного виробництва	946	23х	10000
Подальша дооцінка запасів (у межах суми уцінки)			
Сума дооцінки будівельних матеріалів на складі	[946]	[205]	[10000]
Сума дооцінки незавершеного виробництва	[946]	[23х]	[10000]

Витрати за будівельним контрактом включають:

- витрати, безпосередньо пов'язані з виконанням контракту;
- загальновиробничі витрати.

Згідно з НП(С)БО 16 «Витрати» до витрат, безпосередньо пов'язаних з виконанням будівельного контракту, належать прямі витрати матеріальні, на оплату праці, інші (включаючи вартість виконаних субпідрядниками робіт). До загальновиробничих витрат включаються передбачені НП(С)БО 16 витрати на управління, організацію та обслуговування будівельного виробництва з розподілом між об'єктами будівництва (з урахуванням специфіки виконуваних робіт) пропорційно до прямих витрат; обсягів доходу; прямих витрат на оплату праці; часу, відпрацьованого будівельними машинами і механізмами та ін. Не включаються до витрат за будівельним контрактом, а відображаються у витратах звітного періоду, в якому вони були здійснені, такі витрати:

- адміністративні;
- на збут;
- інші операційні;
- на утримання (амортизація, охорона та ін.) незадіяних будівельних машин, механізмів та інших необоротних активів, які не використовуються при виконанні будівельного контракту.

Основні проводки, пов'язані з нетитульними спорудами ПП «Престижбуд»

Господарська операція	Дебет	Кредит	Сума,грн.
Тимчасові титульні споруди, що належать до інших необоротних матеріальних активів			
Списано виробничих запасів на будівництво нетитульних споруд	153	201	10000,00
Нараховано заробітної плати за будівництвом нетитульних споруд	153	661	10000,00
Нараховано єдиний соціальний внесок на заробітну плату	153	65/ССВ	3700,50
Списано на некапітальні роботи послуги сторонніх організацій	153	631	10000,00
Оприбуткована нетитульна споруда	113	153	33700,50
Нарахування зносу за нетитульними спорудами	91	832	25000,00
	832	132	25000,00
Списана нетитульна споруда в сумі нарахованого зносу	132	113	25000,00
Списана залишкова вартість споруди	976	113	8700,50
Списані витрати із розбирання	976	65, 66,...	3000,00
Закриття витрат	793	976	11700,50
Оприбутковані будівельні матеріали	205	746	3300,75
Доходи від отриманих матеріалів, списані на фінансовий результат	746	793	3300,75

Висновки

З метою поліпшення обліку та контролю за витратами матеріальних цінностей на виробництво будівельних і монтажних робіт рекомендується застосовувати пооб'єктні матеріальні звіти протягом всього періоду будівництва. У такому матеріальному звіті зазначаються ліміт потреби матеріальних цінностей на об'єкт, їх надходження, витрати на виробництво й інші потреби, а також залишки на початок і кінець місяця.

Узагальнюючи вище викладене, можна дійти висновку, що ефективність діяльності підприємства ПП «Престижбуд» залежить від правильної організації обліку та аудиту, що дає змогу точно, достовірно і своєчасно відображати в обліку всі господарські операції з метою їх впливу на виробничо-господарську діяльність підприємства та оперативного втручання в разі виявлення недоліків. Тому визначальним фактором організації бухгалтерського обліку підприємства є перевірка правильності оцінки матеріальних активів.

Якщо замовник ПП «Престижбуд» передбачає отримати в результаті зносу будівель і споруд поворотні ТМЦ, придатні для повторного використання, він повинен заявити про них в інвесторській документації, у спеціальному довідковому рядку. При цьому не важливо, де можуть бути використані такі поворотні ТМЦ: на цьому ж будівництві чи на іншому, за первинним чи іншим призначенням. Чи вони взагалі можуть бути реалізовані, наприклад, у вигляді металобрухту. Головне, що їх вартість здешевлює вартість будівництва.

Потребують удосконалення первинні та зведені документи обліку матеріальних активів, від заповнення яких залежить формування обліково-економічної інформації, необхідної для внутрішніх і зовнішніх користувачів.

Дякую за увагу